

Statsallmenning

Dorthe Huitfeldt
Nestleder i Norges Fjellstyresamband

Foredrag på Konferanse om allemannsrettens og friluftslivets framtid 26. og 27 november 2007 arrangert av FRIFO

-litt mitt, litt ditt

Norges Fjellstyresamband - NFS

Dorthe Huitfeldt

Viktigste erfaringsbakgrunn her:

20 år i Rauland fjellstyre,
10 år som leder

Fakta statsallmenninger i sør- Norge

Areal: 27 mill daa (38% vernet)

Antall fjellstyrer: 94

Gj.snittsareal: 300.000 daa

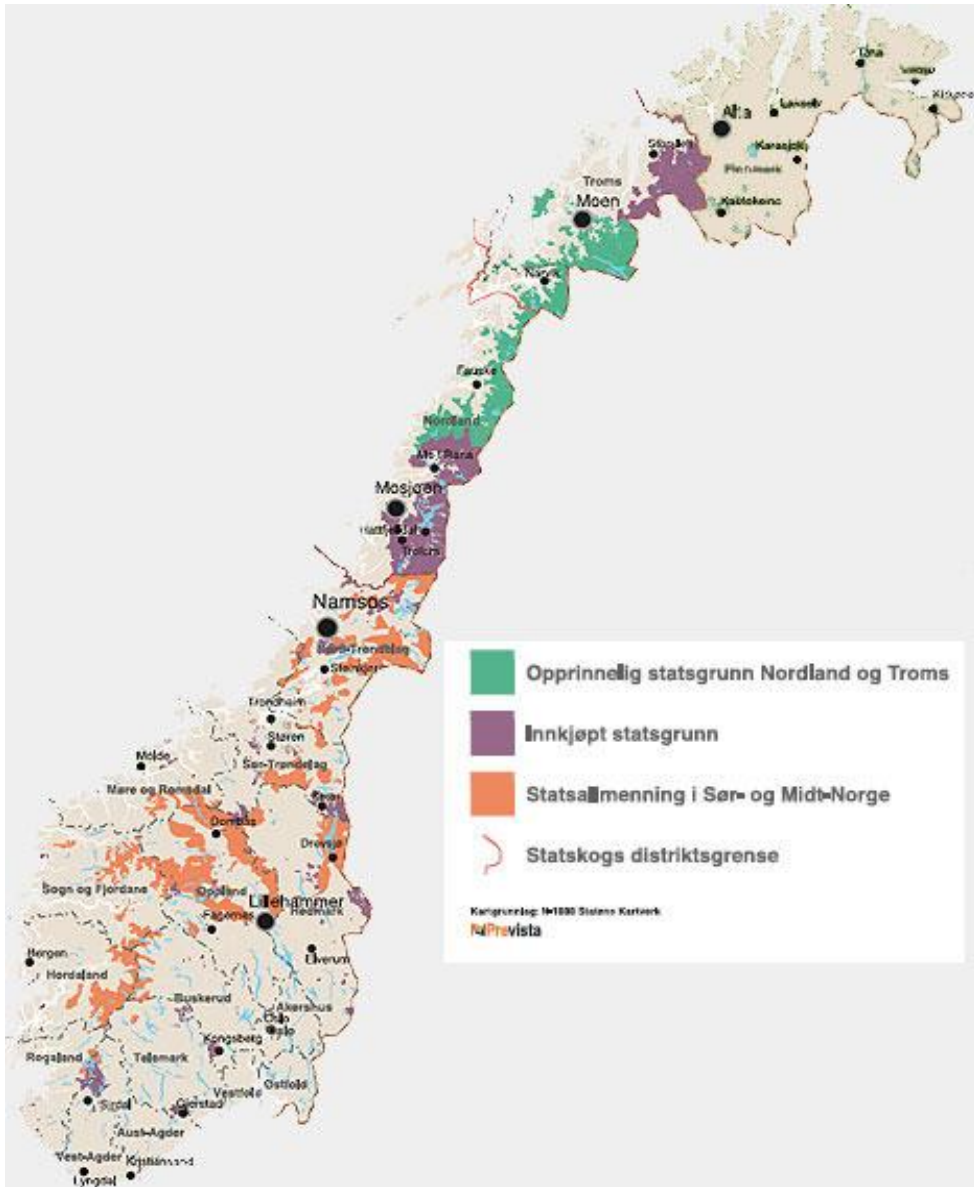
Antall ansatte: ca 60 årsverk
(Fjelloppsynet)

Brutto omsetning: ca 40- 50 mill kr

NORGES FJELLSTYRESAMBAND

Historie/bakgrunn

- 1600/1700-tallet – Alt ingen eier tilhører Kongen
- Områder som ble/blir benyttet i fellesskap
- Dype historiske røtter. Noen av de første nedskrevne lover
- Viktig næringsmessig og bosetningsmessig betydning for mange bygder
- Statens grunneierrett begrenset av bruksretter
- Bruksrettene fastlagt etter lang tids bruk, ikke etter lov. Disse variere geografisk og utvikler seg med ”tida og tilhøva”

Forvaltning av statsallmenninger

- Statskog SF: Forvalter statens grunneierretter
- Allmenningsstyrene: Forvalter bruksretter til trevirke
- Fjellstyrene: Forvalter bruksretter og herligheter som ikke er tillagt andre
- Landbruksdep: Forvaltningsmyndighet etter fjelloven. Mye delegert til Statskog SF
- Miljøverndep: Forvaltningsmyndighet etter Fjellovens kap. om jakt og fiske. Mye er delegert til DN

Fjellovens § 3

”... i enhver kommune der det er statsallmenning skal det være et fjellstyre.”

” ... fjellstyret skal administrere rettar og lunnende i statsallmenningen så langt ikke anna er fastsett i eller i medhald av lov.”

”... fjellstyret skal arbeide for å sikre at allmenningen vert brukt på en måte som fremjar næringslivet og tek vare på naturvern- og friluftssinteressene.”

Økonomi

Inntekter:

- Jakt & fiskekort
- Festeinntekter
- Lønnsrefusjon fra staten
- Beiteleie
- Salg av tjenester
- Hytteutleie
- Salg av grunn
- Erstatninger

Utgifter:

- Tiltak i statsallmenningen
- Styrke næringsgrunnlag i bygda
- Allmennyttige formål i bygda

Økonomi

Fjellkasse brukes til:

- Tiltak
- Næringsutvikling
- Allmennyttige formål

Grunneierfondet brukes til:

- Administrasjon
- Tiltak
- NFS

Alle inntekter fra virksomhet i statsallmenningene skal tilfalle lokalsamfunnet!

Rettigheter

Jordbrukstilknyttede rettigheter

- Tilligger jordbrukseiendommer som har utøvd bruksrett:
-beiterett, seterett....
en dynamisk rett- utvikles etter ”tida og tilhøva”

Rett til jakt, fangst og fiske

- Bostedstilknnyttede rettigheter- fortrinnsrett for visse former for jakt og fiske
- Lik rett til stangfiske og småviltjakt uten hund

- Viktige friluftslivsområder
- Fjellstyrene har 330 hytter, 286 båter og arbeider med annen tilrettelegging og rekruttering

- **Kortsalg**

Fiskekort	50.000 stk
Småviltkort	25.000 stk
Villreinkort	6.700 stk
Elg, hjort, rådyr	1.200 stk

- **Beite/seter**

Småfe 140 000

Storfe 12 000

Utvist tilleggsjord 50 000 daa

Setre: ca. 2000/1600 i bruk

Hardangervidda

Hardangervidda

- Statsallmenningsareal 2,6 mill da
- Fjellstyrer 7
(i 8 kommuner og 3 fylker)
- Gjennomsnitt 370.000 da
- ca. 77 % av arealet er nasjonalpark
- Ansatte fjelloppsyn 7

Nye aktiviteter

Begrensninger ?

- * Lover og regler, planer
- * Villrein

- * ”Noen” er redde for nye ting
- * ”Noen” kjenner ikke lover og regler
- * ”Noen” bryr seg ikke om lover og regler

Nye aktiviteter

Muligheter ?

- Noe statsallmenningsgrunn ligger utenfor verneområdene
- Fjellstyrene har mye å tilby: areal og kompetanse
- Brukerne sette seg inn i lokale forhold
- Gjensidig informasjon

Hardangervidda

Sagt i forarbeidene til Fjellogen av 1920:

...” Jeg kjender noksaa godt fjellbygdsfolkene, jeg er født i en fjeldbygd og har mine sterkeste interesser knyttet til en fjeldbygd. Min erfaring er at fjeldbygdernes folk er gjennomgaaende gløgge karer - langt gløggere end de fleste byfolk! Jeg tror, at man trygt kan overlate disse folk at stelle både med.... ”

Min konklusjon:

Snakk med fjellstyrene først, det vil helst gå bra !

Mer informasjon

Om fjellstyrene:

www.fjellstyra.no

Om fjellstyrene på Hardangervidda:

www.hardangervidda-fjellstyra.no

Tilbud i statsallmenningene:

www.inatur.no